

Z MIASTA

Nowe ścieżki
dla rowerów

>> 3

AKTUALNOŚCI

Kolejny sukces
gliwickich lekarzy

>> 5

WARTO WIEDZIEĆ

Twardy orzech
do zgryzienia

>> 6

KULTURA

Spotkania na
pograniczu

>> 16

Tygodnik
bezpłatny

8 | 2020
{#992}
20.02.2020

ISSN: 1642-1108

GLIWICE

miejski serwis informacyjny

www.gliwice.eu

WYMIENIĆ PIEC

Z POMOCĄ MIASTA

Jeszcze chwila, a zima definitywnie nas pożegna. To najlepszy moment, by raz na zawsze pozbyć się brudnego, szkodliwego kotła, pieców i kuchenki węglowej, zastąpić „kopciucha” proekologicznym systemem grzewczym i otrzymać za to częściowy zwrot kosztów. Jak? Pokażemy, jak zrobić to krok po kroku. Na początek przypomnimy, jak otrzymać dofinansowanie od miasta.

>> 8

Zakochane Gliwice!

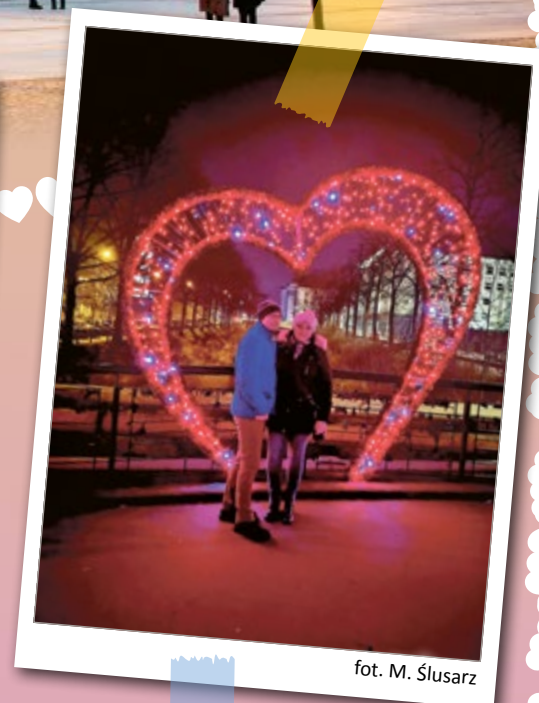
fol. D. Nita-Garbiec / UM Gliwice

fol. A. Klimasara

fol. D. Nita-Garbiec / UM Gliwice

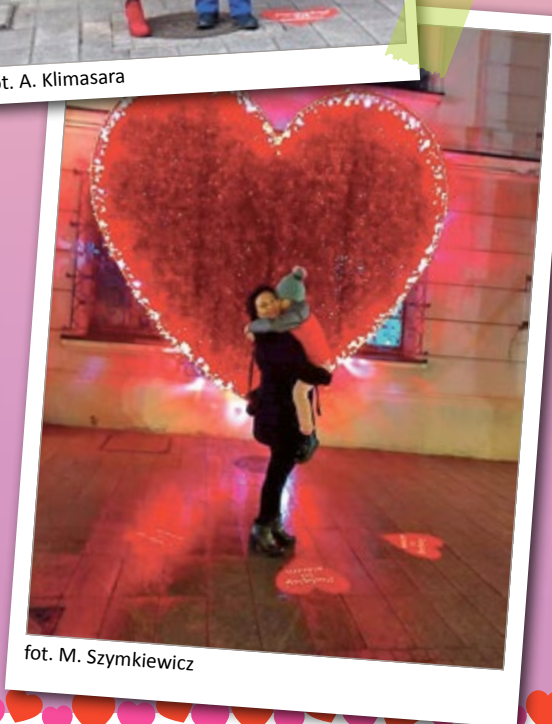
fol. M. Ślusarz

fol. R. Neumann

fol. D. Różycki

fol. M. Szymkiewicz

Miejski Serwis Informacyjny – Gliwice
 Wydawca: Urząd Miejski w Gliwicach, ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice, tel. 32/238-54-09, faks: 32/231-99-01,
 e-mail: kp@um.gliwice.pl, www.gliwice.eu
 Redakcja: Anna Proksa (redaktor naczelny), tel. 32/239-11-35, e-mail: redaktor@um.gliwice.pl,
 Katarzyna Kozub-Kulik (zastępca red. naczelnego), Monika Foltyn, Magdalena Mickielewicz, Małgorzata Wojewoda
 tel. 32/238-54-80
 Ogłoszenia/dystrybucja: Małgorzata Kazek-Baranowska, tel. 32/238-55-44, e-mail: ogloszenia@um.gliwice.pl
 Skład/grafika: Tomasz Królik, tel. 32/238-55-44, e-mail: krolik_t@um.gliwice.pl
 Nakład: 33 000 egzemplarzy. Druk: AGORA POLIGRAFIA, Warszawa

GLIWICE
 miejski serwis informacyjny

Redakcja zastrzega prawo skracania i adiacji językowo-stylistycznej nadsyłanych materiałów. Nie zwracamy tekstów, które nie były zamówione.

Nowe ścieżki dla rowerów

Rowerzyści już teraz mogą na terenie Gliwic korzystać z ponad 100 km ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych, a do 2022 r. ma przybyć ok. 37 km takich tras. Powstaną m.in. przy obwodnicy miasta, w śladzie kolejki wąskotorowej i przy ul. Toszeckiej.

Spotkanie w sprawie budowy kolejnych tras i ciągów pieszo-rowerowych odbyło się 10 lutego w Urzędzie Miejskim. Wzięli w nim udział Mariusz Śpiewok, zastępca prezydenta Gliwic, Mariola Pendziątek, naczelnik Wydziału Usług Komunalnych, pracownicy wydziału UK oraz przedstawiciele Gliwickiej Rady Rowerowej, Zarządu Dróg Miejskich i Miejskiego Zarządu Usług Komunalnych. Omówiono plany miasta na rozwój infrastruktury rowerowej w najbliższych latach.

Lepsze nawierzchnie i 37 km nowych ścieżek

W 2020 r. zostanie wykonana nawierzchnia asfaltowa ścieżki rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu przystanku rowerowego w rejonie stacji Trynek przy ul. Bojkowskiej oraz odcinek trasy rowerowej od ul. Knurowskiej do granicy miasta. Dokumentacji projektowej do-

czeka się też odcinek drogi przy ul. Knurowskiej.

Również w tym roku ma być gotowy odcinek obwodnicy zachodniej miasta od ul. Daszyńskiego do Rybnickiej wraz z drogami technicznymi z dozwolonym ruchem rowerowym. W czwartym kwartale powinna zostać ukończona droga rowerowa przy południowej obwodnicy miasta (ul. Okrężna) i ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż ul. Kozielskiej.

Do końca roku ma zostać opracowana dokumentacja projektowa ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż ul. Kujawskiej, Jana Pawła II i Nowy Świat oraz dokumentacja zagospodarowania terenu przy projektowanym przystanku kolejowym Gliwice Kopernik (rejon ul. Perseusza) wraz z przystosowaniem do potrzeb rowerzystów. Przy przystanku powstanie infrastruktura rowerowa, m.in. parkingi rowery i stacja napraw rowerów.

Do końca 2021 r. ma powstać odcinek zachodniej obwodnicy miasta od ul. Okulickiego do ul. Daszyńskiego wraz z drogami technicznymi, którymi będą mogli poruszać się rowerzyści oraz ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż ul. Zabrskiej. Również w tym terminie powinna być gotowa dokumentacja projektowa skrzyżowania ulic: Staromiejska-Strzelców Bytomskich-Główna,

przy którym również powstanie ścieżka rowerowa.

Opracowano już koncepcję budowy ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż Kłodnicy od ul. Orlickiego do Staromiejskiej, wzdłuż ul. Strzelców Bytomskich od ul. Zakątek Leśny do Grzybowej, wzdłuż ul. Toszeckiej (od ul. Gajowej do Rekreacyjnej) i wzdłuż ul. Chorzowskiej.

Dokumentacja projektowa tych zadań również powinna być gotowa w 2021 r.

Etapowo będzie realizowana budowa ciągu pieszo-rowerowego w śladzie tzw. Noworybnickiej (od ul. Nowy Świat do Toruńskiej). Trwa również analiza możliwości budowy ciągu pieszo-rowerowego równoległe do ul. Rybnickiej na odcinku od ul. Toruńskiej do obwodnicy.

W planach jest modernizacja nawierzchni szlaku rowerowego w rejonie Lasu Łabędzkiego, od ul. Granicznej do Bażanciej – miasto jest w trakcie pozyskiwania praw do dysponowania gruntami. Trwa również analiza możliwości budowy trasy rowerowej w śladzie kolejki wąskotorowej od ul. Kujawskiej do Robotniczej oraz ciągu pieszo-rowerowego łączącego ul. Pszczyńską z Kujawską.

(mf)

Najlepsze szkoły w Gliwicach!

To wielka radość i satysfakcja – po raz kolejny mamy w Gliwicach Złote Szkoły! Są nimi cztery placówki docenione w tegorocznym rankingu najlepszych liceów i techników w Polsce. Trzy uhonorowano na uroczystej gali Śląskiego Rankingu Liceów i Techników 2020 Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy”, zorganizowanej na Politechnice Śląskiej. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele najlepszych szkół ponadpodstawowych w województwie śląskim.

Najwyżej ocenionymi przez „Perspektywy” liceami w Gliwicach są – przypomnijmy – I Liceum Ogólnokształcące Dwujęzyczne im. E. Dembowskiego (3. miejsce na Śląsku, 53. w Polsce), V LO im. A. Struga (10. miejsce na Śląsku, 109. w Polsce) i Liceum Filomata (17. miejsce na Śląsku, 171. w Polsce). Złotym Technikum, które – podobnie jak w roku ubiegłym – jest najlepszym w województwie śląskim, jest Technikum nr 1 w ZST-I (1. miejsce na Śląsku, 22. w Polsce).

W uroczystej gali, która odbyła się w Centrum Edukacyjno-Kongresowym Politechniki Śląskiej wzięli udział m.in. Ewa Weber,

zastępca prezydenta Gliwic, prof. Arkadiusz Mężyk, rektor Politechniki Śląskiej, Waldemar Siwiński, prezes Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy”, Waldemar Bojarun, wiceprezydent Katowic, Tomasz Trawiński, prorektor ds. Infrastruktury i Promocji, Wojciech Szkliniarz, prorektor ds. Studiów i Kształcenia, Marek Pawełczyk, prorektor ds. Nauki i Rozwoju oraz dziekani wydziałów Politechniki Śląskiej.

Szczególnymi gośćmi byli dyrektorzy i uczniowie 15 najlepszych śląskich liceów i techników – w tym I LO i V LO oraz Technikum nr 1 w ZST-I z Gliwic.

– Czynnikiem, które wpływają na to, żeby być dobrą szkołą, jest bardzo dużo. Przede wszystkim muszą być w niej świetni uczniowie, ambitni nauczyciele, muszą być współpracujący rodzice i dobre zarządzanie szkołą. Z drugiej strony wystarczy dać wolną rękę i nie przeszkadzać, zaufać osobom, które są profesjonalistami. Są to nauczyciele, którzy świetnie prowadzą uczniów i rodzice, którzy w tym pomagają. Myślę, że to jest najważniejszy cel naszej edukacji w szkołach średnich – mówi Janusz Magiera, dyrektor „złotego” Technikum nr 1 (ZST-I) w Gliwicach.

Przypomnijmy, że inicjatywa klasyfikacji szkół średnich od ponad 20 lat jest realizowana przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy”. W najnowszym rankingu ocenie i weryfikacji poddano 2085 liceów ogólnokształcących oraz 1728 techników, a na liście rankingowej ostatecznie zamieszczono 1000 najlepszych liceów i 500 najlepszych techników w kraju. Pełne wyniki rankingu dostępne są na stronie internetowej www.perspektywy.pl.

(źródło: PolSI)

Młodzi radzą. Już od 18 lat!

Łączy ich zapał i zaangażowanie w działalność na rzecz lokalnej społeczności. W poniedziałek, 17 lutego, Młodzieżowa Rada Miasta rozpoczęła kolejną kadencję. Nowym przewodniczącym MRM został Gabriel Krzyszkowski, uczeń Zespołu Szkół Budowlano-Ceramicznych, który jest również przewodniczącym Komisji Kultury i Sportu w Młodzieżowym Sejmiku Województwa Śląskiego.

Gliwicka Młodzieżowa Rada Miasta powstała w 2002 r. Jest organem samorządowym młodzieży o charakterze wnioskodawczym i opiniotwórczym. W jej skład wchodzi 21 radnych i 7 radnych wspierających – uczniów gliwickich szkół średnich, wybieranych w wewnątrzszkolnych wyborach powszechnych na dwie kadencje (mandat dwuletni). MRM pełni funkcje doradcze przy Radzie Miasta Gliwice i pracuje społecznie na rzecz gliwickiej młodzieży.

W uroczystej sesji inauguracyjnej kolejną kadencję MRM udział wzięli m.in.: Wanda Nowicka, posłanka na Sejm RP, Ewa Weber, zastępca prezydenta Gliwic oraz Marek Pszonak, przewodniczący Rady Miasta Gliwice, którzy wręczyli powołania młodym radnym. – *Bardzo mnie cieszy, że tak wielu młodych ludzi chce pracować na rzecz samorządu. Zaangażowanie Młodzieżowej Rady Miasta jest ważnym elementem w procesie dyskusji nad kierunkiem, w jakim ma się rozwijać nasze miasto* – mówiła podczas spotkania Ewa Weber, zastępca prezydenta Gliwic.

foto: M. Foltyn / UM Gliwice

– *W 2002 r. byłem jednym z radnych, którzy podejmowali decyzję o powołaniu Młodzieżowej Rady Miasta. Rada działa od 18 lat, osiągnęła pełnoletniość i po latach widzimy, że to była dobra decyzja. Wielu młodych ludzi z MRM funkcjonuje później w samorządzie. MRM to głos pokolenia, który ma doradzać i prezentować punkt widzenia młodych ludzi. Wasze zdanie jest*

bardzo ważne w kształtowaniu przyszłości Gliwic – mówił Marek Pszonak, przewodniczący Rady Miasta Gliwice.

Młodzieżowi radni wybrali prezydium i rozpoczęli pracę na rzecz Gliwic. Będą się spotykać, podobnie jak radni Rady Miasta Gliwice, na comiesięcznych sesjach. Przewodniczącym MRM został Gabriel Krzyszkowski. Pre-

zydium będą tworzyć: Wiktoria Bartosiewicz (I zastępczyni), Andrzej Sobota (II zastępca), Nikola Niemczakiewicz (sekretarz), Paulina Pietrzykowska (skarbnik) i Emilia Penkała (członek prezydium). Rzecznikiem Praw Ucznia został Jan Carton Wrębel.

– *Najbardziej zależy mi, by jeszcze bardziej zwiększyć aktywność Młodzieżowej Rady*

Miasta i sprawić, by była bardziej widoczna i rozpoznawalna w mieście. Zamierzam skupić się m.in. na organizacji warsztatów obywatelskich w szkołach średnich i warsztatach lepszego uczenia się – mówi Gabriel Krzyszkowski, przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta.

Miasto wspiera działania MRM m.in. finansując bieżące wydatki związane z działalnością i organizacją wydarzeń, a także udostępniając do tego celu pomieszczenia w filiach Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych. Tam młodzieżowi radni debatują, planują, opiniują obecną działalność władz miasta i przyjmują uchwały dotyczące swoich działań. Radni mają również możliwość pracy w komisjach stałych (m.in. komisji do spraw kontaktu z Radą Miasta) i roboczych (m.in. do spraw organizacji warsztatów obywatelskich dla młodzieży). Więcej informacji na temat działalności MRM można znaleźć w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gliwicach, w zakładce Młodzieżowa Rada Miasta. (mf)

Był cmentarz, będzie park

Cmentarz Tryński, u zbiegu ulic Pszczyńskiej i Kopalnianej, zostanie przekształcony w park – zdecydowali gliwiccy radni. Głosy mieszkańców w sprawie udostępnienia tej przestrzeni w celach parkowych pojawiały się już od kilku lat. Na terenie parku stanie tablica upamiętniająca dawny cmentarz i spoczywające tam ofiary masowych mordów z 1945 r.

Podczas ostatniej sesji Rady Miasta gliwiccy radni podjęli decyzję o zamknięciu dawnego cmentarza Tryńskiego. Decyzja została podjęta w konsultacji z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, który zaopiniował ją pozytywnie. Szczątki spoczywające na tym terenie zostaną ekshumowane na cmentarz Centralny.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, prace powinny ruszyć w marcu.

W przyszłości istniejąca zielen zostanie uporządkowana i odnowiona, na odrestaurowanych alejkach staną ławki.

Nekropolia przy ul. Pszczyńskiej została utworzona w 1887 r. jako rzymsko-katolicki cmentarz parafialny. Powstała na planie prostokąta, przy osiedlu górniczym.

Główna aleja była wysadzana szpalerami starych kasztanowców zwyczajnych i lip drobno-listnych. Aleję poprzeczną zdołały szpalery klonów, jaworów i głogów.

Później cmentarz został przekształcony w cmentarz komunalny. Ostatniego pochówku dokonano tam w 1948 r. Na tym terenie znajduje się także kilka masowych grobów ludności cywilnej zamordowanej w 1945 r. (mf)

foto: M. Foltyn / UM Gliwice

Uwaga! Osoby, które są zainteresowane ewentualnym przeniesieniem szczątków swoich bliskich zmarłych z cmentarza Tryńskiego do indywidualnych grobów na Cmentarzu Centralnym, powinny niezwłocznie skontaktować się z zarządem cmentarzy przy ul. Kozielskiej 120 (tel.32/335-04-63).

Kolejny sukces gliwickich lekarzy

„Zespół prof. Giebla podarował mi drugie życie. Czuję wielką ulgę i radość. Z każdym dniem jestem mocniejsza, coraz lepiej chodzę” – opowiadała podczas poniedziałkowej konferencji w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach pierwsza polska pacjentka poddana terapii CAR-T cells. To immunoterapia na miarę XXII wieku, polegająca na wykorzystaniu w leczeniu własnych, zmodyfikowanych genetycznie komórek odpornościowych chorego. Leczenie 62-letniej pani Jadwigi zakończyło się 13 lutego. Przeprowadzili je lekarze z Kliniki Transplantacji Szpiku i Onkohematologii NIO pod kierunkiem szefa tej kliniki, prof. Sebastiana Giebla.

CAR-T cells (ang. Chimeric Antigen Receptors T cells) jest obecnie najbardziej zaawansowaną i spersonalizowaną technologią, jaką wykorzystuje się na świecie do leczenia agresywnych nowotworów krwi i szpiku. Po raz pierwszy zastosowano ją w 2012 roku w Filadelfii (USA) u chorego na ostrą białaczkę limfoblastyczną. To terapia ostatniej szansy, która przychodzi z pomocą wtedy, gdy inne onkologiczne formy leczenia zawodzą. CAR-T cells pozwala leczyć białaczkę u dzieci z 50-procentową skutecznością, a ciężkie chłoniaki z 40-procentową szansą na wyzdrowienie. W konfrontacji z 90-procentowym ryzykiem śmierci chorego bez nowatorskiego leczenia, daje ogromną nadzieję. Jest jednak droga (ok. 1,4 mln zł), skomplikowana w produkcji i wymaga spełnienia bardzo specyficznych wymagań dla ośrodków leczących.

Gliwice są drugim po Poznaniu certyfikowanym ośrodkiem hematologicznym w Polsce, w którym jeszcze pod koniec ubiegłego roku wdrożono immunoterapię CAR-T cells. Procedurę leczenia udało się uruchomić dzięki darowiźnie jednego z producentów terapii. To szansa na życie dla pani Jadwigi i jeszcze jednej lub dwóch chorych osób.

Pani Jadwiga, pierwsza polska pacjentka poddana terapii CAR-T cells.

Dwa ostatnie miesiące w telegraficznym skrócie przedstawiają się tak: 19 grudnia 2019 roku lekarze z gliwickiej kliniki pobrali od pochodzącej ze Śląska 62-letniej pani Jadwigi, chorej na chłoniaka rozlanego z dużych komórek B (DLBCL), jej własne limfocyty T. W amerykańskim laboratorium, w Kalifornii, zostały one poddane modyfikacji, polegającej na wszczępieniu do nich genu kodującego chimerowy receptor rozpoznający antygen specyficzny dla nowotworu tej pacjentki – po to, aby mogły z nim walczyć.

Zmodyfikowane komórki zostały namnożone w laboratorium. Zamrożone następnie w temperatu-

rze –150 stopni Celsjusza, wróciły w specjalnym pojemniku do Gliwic.

Trzy tygodnie temu – 27 stycznia – po trzydniowej chemioterapii tłumiącej układ odporności w celu zapobieżenia odrzuceniu przeprogramowanych limfocytów T, specjaliści z Kliniki Transplantacji Szpiku i Onkohematologii NIO w Gliwicach podali jej pani Jadwidze w formie infuzji dożylną. – *Ten wlew był jednorazowym „strzałem”.* Po zabiegu pani Jadwiga czuła się dobrze, jednak decydujące były kolejne dwa tygodnie, kiedy wystąpiły spodziewane działania niepożądane: zespół uwalniania cytokin i neurotoksyczność. Zastosowaliśmy odpowiednie leczenie i pacjentka opuściła oddział

transplantacyjny w miniony czwartek. Po CAR-T cells nie potrzebuje leków immunosupresyjnych. Za trzy miesiące spotkamy się znowu na kompleksowej kontroli – relacjonował w trakcie konferencji prof. Sebastian Giebel.

„To drugie życie to nagroda. Czuję się jak nigdy od dwóch lat” – mówiła na konferencji wzruszona pacjentka.

62-latką była leczona wcześniej na boreliozę i rwę kulszową ze względu na silne bóle nóg i problemy z chodzeniem. Właściwie rozpoznanie choroby nastąpiło jednak dopiero w gliwickim NIO. Pani Jadwiga jest drugim dorosłym pacjentem w Polsce

i jednym z pierwszych w Europie Środkowo-Wschodniej, u którego zastosowano immunoterapię CAR-T cells. Pod koniec listopada 2019 roku podobnej terapii poddano około 30-letniego pacjenta Kliniki Hematologii i Transplantologii Szpiku Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Klinika Transplantacji Szpiku i Onkohematologii w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach obchodziła niedawno jubileusz przeprowadzenia 2000 transplantacji szpiku.

Oddział przeszedł też gruntowny remont, który pozwolił na zwiększenie łóżek dla pacjentów – z 6 do 20. (kik)

Wyremontowane, separowane sale dla chorych w Klinice Transplantologii Szpiku i Onkohematologii NIO.

Tym razem podróżniczo

Arkadego Fiedlera, Marii Czaplickiej, Tony'ego Halika, Leonida Teligi i Zimowa – to nowe nazwy ulic w Żernikach, które podczas ostatniej sesji nadali radni. Korespondują z nazwami sąsiednich ulic, upamiętniającymi wielkich podróżników, badaczy, odkrywców i przyrodników.

Arkady Fiedler był polskim prozaikiem, reportażyście, przyrodnikiem, podróżnikiem i porucznikiem Wojska Polskiego. Brał udział w powstaniu wielkopolskim. W czasie II wojny światowej poznał polskich lotników walczących w Bitwie o Anglię i napisał o nich książkę „Dywizjon 303”. W swoim dorobku ma 32 książki, które zostały przetłumaczone na 23 języki. Odbył 30 wypraw i podróży.

Maria Antonina Czaplicka – podróżniczka, geograf, antropolog, etnograf. Prowadziła m.in. pionierskie badania terenowe

w Syberii, wykładała na uniwersytetach w Londynie, Bristolu i Oxfordzie, gdzie była jedyną kobietą wykładowcą i pierwszą kobietą w dziejach uczelni, która kierowała Katedrą Antropologii. Uczestniczyła w pracach Królewskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Królewskiego Instytutu Antropologicznego. Jej badania skupiały się głównie na kulturze Tunguzów żyjących u ujścia Jeniseju, praktykach szamańskich i zjawisku hysterii arktycznej.

Tony Halik – polski podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator

filmowy, fotograf, autor programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej, które prowadził z Elżbietą Dzikowską. Za swoją działalność został odznaczony francuskim Krzyżem Wojennym. Przez ponad trzydzieści lat pracował jako korespondent NBC, napisał trzynastę książek, wiele artykułów, współtworzył komputerową Encyklopedię Świata.

Leonid Teliga – dziennikarz, tłumacz, żeglarz, kapitan. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty, podczas II wojny światowej był w niewoli sowieckiej. Zgłosił się do Armii

Polskiej w ZSRR i wyostał do Wielkiej Brytanii, gdzie służył jako strzelec pokładowy w dywizjonie 300. Po powrocie do kraju pracował jako dziennikarz i tłumacz, nadal rozwijając swoje pasje żeglarskie. Pracował w misjach rozjemczych ONZ, m.in. jako attaché prasowy polskiej ambasady we Włoszech. Zbudował jacht „Opty”, którym jako pierwszy Polak samotnie opłynął świat.

Nazwy podróżników zostały zaproponowane przez Radę Dzielnicy Żerniki oraz właściciela działki leżącej w bezpośrednim

sąsiedztwie tej drogi, uzyskując rekomendację Dyrektora Muzeum w Gliwicach.

Jedną z ulic w Żernikach zyskała nazwę niezwiązaną z podróżnikami. Jest nią **ul. Zimowa**. Nazwa została zaproponowana przez firmę, która jest właścicielem działki leżącej w bezpośrednim sąsiedztwie tej drogi.

Nowe nazwy ulic zaczną obowiązywać, kiedy uchwały o nadaniu ich nazw wejdą w życie – po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego. (mf)

Twarty orzech do zgryzienia

Państwowa Spółka Restrukturyzacji Kopalń wciąż nieprzyjemnie zaskakuje gliwiczian i działa na przekór zamierzeniom miasta. Tym razem sprawa dotyczy przyszłości mieszkańców Ligoty Zabrskiej oraz terenu w Łabędach – tzw. Szuwarka.

Od kilkunastu lat Gliwice zabiegają o uporządkowanie spraw własności pokopalnianych nieruchomości o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności. Starają się o ich pozyskanie w celu zagospodarowania zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Niestety, pomimo podpisanego z Kompanią Węglową listu intencyjnego w tej sprawie, prowadzonych od lat negocjacji i kilkudziesięciu wysłanych pism, spółki węglowe pozostają obojętne na miejskie propozycje i nie realizują dawnych postanowień.

Tymczasem ustawa o funkcjonowaniu górnictwa pozwala, aby Spółka Restrukturyzacji Kopalń przekazywała miastu nawet nieodpłatnie nieruchomości, jeżeli są one związane m.in. z realizacją celów publicznych. Na to Gliwice jednak liczyć nie mogą. Dlatego cyklicznie przygotowują pakiet nieruchomości do zamiany. Proponują konkretne grunty miasta za tereny pokopalniane, finansują wyceny działek, uwzględniają nawet potencjalne dopłaty z miejskiej kasy.

SRK nie przyjmuje miejskich propozycji

– *Wiedząc o kiepskiej sytuacji finansowej Spółki Restrukturyzacji Kopalń, a wcześniej Kompanii Węglowej, tworzymy oferty miasta w taki sposób, żeby spółki nie musiały dopłacać. Proponowaliśmy też, żeby działki zostały przekazane za zaległości podatkowe, ale nasi partnerzy – mimo złożonego wniosku – nie dostarczali dokumentów i uniemożliwiali finalizowanie spraw* – wyjaśnia Aleksandra Wysocka, zastępca prezydenta Gliwic.

Jedną z nieruchomości, którą zgodnie z wcześniejszymi uzgodnieniami miasto miało pozyskać, był teren z boiskiem przy ul. Dzionkarzy w Sośnicy. Spółki węglowe nie zgadzały się jednak ani na przekazanie gruntu w rozliczeniu zaległości podatkowych, ani na zamianę na inny. SRK niedawno sprzedała teren bez poinformowania najbardziej zainteresowanego, czyli miasta Gliwice. – *Spółka Restrukturyzacji Kopalń nie po raz pierwszy postąpiła w sposób, który niewiele ma wspólnego z poważnym partnerstwem i braniem pod uwagę interesu społecznego. W dodatku to nie*

Część tzw. Szuwarka w Łabędach, obejmująca m.in. połowę stawu, to kolejna z pokopalnianych działek, o którą władze miasta zabiegają od lat. Jej ewentualne przejęcie umożliwiłoby Gliwicom podjęcie dalszych kroków w celu rewitalizacji dawnej strefy rekreacji.

koniec problemów, jakie funduje miastu – informuje Aleksandra Wysocka.

» Miasto broni lokatorów

Wciąż nie udaje się pomóc lokatorom kilku pokopalnianych budynków w Ligocie Zabrskiej przy ul. Górników i Klonowej. Obecnie odpowiada za nie Spółka Restrukturyzacji Kopalń, która – tak jak wcześniej Kompania Węglowa – nie kwapi się do uregulowania spraw własności gruntów. Tym samym utrudnia mieszkańcom drogę do nabycia nieruchomości z przysługującą byłym pracownikom górnictwa bonifikatą.

Problem polega na tym, że grunty pod budynkami i przyległe do nich ogródki są obrazowo mówiąc, poszatkiwane – niektóre z działek należą do Spółki Restrukturyzacji Kopalń, niektóre do miasta. Nie zawsze tak było. Kiedyś te, które są obecnie miejskie, były własnością Skarbu Państwa, a kopalnia – jako przedsiębiorstwo państwowe – mogła teoretycznie uzyskać prawo własności. Uwłaszczenie jednak nie nastąpiło, bo kopalnia nie posiadała wymaganych dokumentów umożliwiających wydanie odpowiedniej decyzji.

Działając zgodnie z przepisami, miasto wystąpiło więc o wydanie przez wojewodę decyzji komunalizacyjnej i stało się właścicielem części gruntów, dla której kopalnia nie posiadała dokumentów.

Następnie władze Gliwic zaproponowały, że oddadzą pozyskane w Ligocie Zabrskiej działki w zamian za przekazanie miastu konkretnego terenu po kopalni. Gdyby zamiana doszła do skutku, wszystkie działki miałyby w końcu jednego właściciela, a droga do sprzedaży lokatorom z należytą bonifikatą byłaby otwarta. Propozycje miasta dotyczyły m.in. zamiany za stadion przy ul. Dzionkarzy, ale – jak już wiadomo – spaliły one na panewce.

» Sprawa ciągnie się bardzo długo, lokatorzy prosili miasto o pomoc.

– *Spotykałam się z mieszkańcami i ich rodzinami, rozczarowanymi bezczynnością spółek węglowych. Omawialiśmy możliwe rozwiązania. Ta sprawa dotyczy w większości ludzi starszych, dawnych pracowników kopalni, którzy w dodatku kiedyś partycypowali w kosztach budowy swoich domów. Nie powinni żyć w ciągłej niepewności* – podkreśla Aleksandra Wysocka.

Pewność co do intencji SRK trącą też władze miasta. Ostatnio spółka poinformowała, że jest gotowa kupić tylko fragmenty miejskich działek pod samymi budynkami (mieszczące się w obrysie budynku). W efekcie przynależne do budynków ogródki należałyby nadal do miasta – w całości lub częściowo, a sytuacja mieszkańców znów byłaby skomplikowana.

– *SRK proponuje, aby problem lokatorów z Ligoty Zabrskiej rozwiązać w sposób kuriozalny i niezgodny z przepisami* – mówi zastępca prezydenta i dodaje: – *Budynki i tzw. działki funkcjonalne, na których w tym wypadku są np. garaże, ogródki, dojścia i dojazdy, powinny mieć jednego właściciela. Takie rozwiązanie stosujemy w Gliwicach przy porządkowaniu spraw własności gruntów od lat.*

» Możliwości współpracy się wyczerpują, Gliwice chcą iść do sądu.

– *„Brak możliwości umownego uregulowania stanu prawnego działek pod budynkami mieszkalnymi i zespołem garaży powodują konieczność wszczęcia postępowania o arbitralnym charakterze. W tym celu przygotowany zostanie wniosek do Sądu Rejonowego* – czytamy w liście wystanym w ubiegłym tygodniu do Spółki Restrukturyzacji Kopalń przez władze Gliwic. Miasto chce, aby SRK nabyła sporne działki w całości.

– *Nie chodzi nam o zyski, bo składaliśmy spółce inne propozycje, zależy nam na skutecznym rozwiązaniu problemu mieszkańców. Zważywszy na zmieniające się od lat stanowisko spółek, nowy wniosek SRK postrzegamy jako kolejny sposób na wydłużenie czasu zakończenia całej sprawy. Wystąpimy w obronie*

gliwiczian i jesteśmy zdeterminowani, żeby jak najszybciej doprowadzić sprawę do finału – podkreśla Aleksandra Wysocka.

» Chcą przeciąć Szuwarka na pół?

To nie koniec historii z SRK w roli głównej. Spółka Restrukturyzacji Kopalń ogłosiła, że szykuje do sprzedaży część tzw. Szuwarka w Łabędach, obejmującą m.in. połowę stawu. To kolejna z pokopalnianych działek, o którą władze miasta zabiegają od lat. Jej ewentualne przejęcie umożliwiłoby Gliwicom podjęcie dalszych kroków w celu rewitalizacji dawnej strefy rekreacji. W przeszłości tętniła życiem, a mieszkańcy dzielnicy znów chcieliby tu wypoczywać.

Jak informuje Miejski Zarząd Usług Komunalnych, część należąca do miasta została uporządkowana. Najbardziej sensowne wydaje się kompleksowe zagospodarowanie całego terenu. Z powodu decyzji Spółki Restrukturyzacji Kopalń, realizacja planów staje pod znakiem zapytania. Aleksandra Wysocka podkreśla, że władze Gliwic trzymają rękę na pulsie: – *Wysłaliśmy już list do SRK z prośbą o pisemne poinformowanie miasta o warunkach i terminie przetargu. Gdy poznamy szczegóły, wtedy podejmiemy decyzję, co robić dalej.* (al)

Z prof. Bralczykiem o błędach

17 lutego gościem kina Amok był językoznawca Jerzy Bralczyk. Okazją do spotkania, zorganizowanego przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Gliwicach, był Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego. Nam prof. Bralczyk opowiedział o różnych znaczeniach przymiotnika „poprawny” i zdradził, dlaczego warto przyglądać się błędom językowym.

Panie Profesorze, wszystkiego poprawnego z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego! Co to w ogóle znaczy – „poprawny”?

To ciekawe słowo – „poprawny”. Ma wiele odcieni znaczeniowych. Jeżeli ktoś zachowuje się „poprawnie” i mu się to powie, to nie wiem, czy będzie ucieszony. W dziedzinie sztuki poprawność jest właściwie grzechem, bo to coś w rodzaju powszedniości, braku oryginalności. Poprawność polityczna z kolei została u nas nieszczęśliwie przełożona z angielskiego. W dawnej polszczyźnie „polityczny” na wzór łaciny znaczyło „grzeczny”. Wówczas poprawność polityczna byłaby to poprawność grzeczna. Mówiło się „polityczny z niego kawaler” (czyli „grzeczny”) albo „politykę nawet między chamstwem obserwował”. Ta polityczność była bliska grzeczności.

I chyba tak jest, że poprawność polityczna w powszechnym rozumieniu wiąże się bardziej z grzecznością niż polityką.

W zasadzie tak. Polityczna poprawność zakazuje nam używania publicznie słów, które mogłyby kogoś urazić. Bywa to związane z narodowościami, które mają jakieś stereotypy. Poprawność polityczna dotyczy też koloru skóry albo orientacji seksualnej.

A jak jest z poprawnością w języku?

Kiedy mówimy o „poprawnej formie językowej”, łączymy to ze słowem „poprawiać”, czyli „czynić coś lepszym”. Nie „naprawiać”, bo wtedy mamy do czynienia z czymś zepsutym, któremu funkcjonalność właśnie nadajemy. Na przykład możemy naprawić rower czy zegarek, a poprawić nasze stosunki, jeżeli nie są dobre. W poprawności językowej też gdzieś czai się jakieś poprawianie – przypomina nam się szkoła, gdzie nasze niepoprawne formy były poprawiane przez nauczycieli. Nawiasem mówiąc, lepiej by było, gdyby nauczyciele zwracali więcej uwagi na możliwości języka, na

to ile on nam daje dobrego, a nie tylko na błędy i błędy. Poprawność wynika oczywiście z norm, które ułatwiają nam porozumiewanie się, ale nie powinna nam zamykać oczu na nowe możliwości i pomysły językowe.

Wobec tego jaki użytek możemy zrobić z błędów językowych?

Bardzo często ludzi, którzy zajmują się poprawnością, tak jak i ja zresztą, traktuje się jako kogoś, kto z jednej strony wyłapuje błędy, a z drugiej strony dba o piękną polszczyznę, troszczy się o nią. Nie lubię tego. Ja bym chciał, żeby w języku było dużo swobody i naturalności, która jednak powinna być poprawna. Poprawna, ale nie w takim sensie, że nie robimy żadnego błędu, bo czasem taki błąd pokazuje, że chcemy coś innego powiedzieć – to jest po prostu jakaś nowa forma. Uważam, że formy, które uchodzą za niepoprawne, dają nam możliwość obserwowania pewnych trendów w języku. (mm)

fot. C. Piwowarski

Klasyka pod palmami

Wiosnę w Gliwicach tradycyjnie powitamy muzyką Fryderyka Chopina. W Palmiarni Miejskiej na przełomie marca i kwietnia odbędą się cztery znakomite koncerty pianistyczne. Miasto Gliwice zaprasza!

Pięć pawilonów, tysiące roślin, egzotyczne zwierzęta i wielkie zbiorniki pełne ryb – koncerty chopinowskie w takim otoczeniu to niezapomniane wydarzenia. **15 marca** w Palmiarni Miejskiej (park Chopina, ul. Fredry 6) wystąpią Andrzej Wierciński i Piotr Alexewicz. Pianiści wpadną do Gliwic „W drodze po Chopinowskie laury”. Obaj są kandydatami do udziału w prestiżowym XVIII Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim 2020. Kto wie, może czekają ich kariery na miarę Krystiana Zimermana i Rafała Blechacza?

22 marca muzykę Chopina, Ferencza Liszta i Roberta Schumanna wykona Wojciech Waleczek. Pianista zagra z towarzyszeniem Aukso Acoustic Quartet. Publiczność usłyszy między innymi słynną pieśń „Wiosna” w opracowaniu na fortepian. **29 marca** podczas Wiosny z Fryderykiem będziemy świętować Rok Beethovena. Oprócz utworów kompozytora z Żelazowej Woli, zabrzmie także muzyka ostatniego z tak zwanych klasyków

wiedeńskich. Przy fortepianie zasiądzie Théo Ranganathan, zagra także Poznański Kwintet Smyczkowy.

5 kwietnia, na zakończenie tegorocznego festiwalu, wystąpi włoski pianista Leonardo Pierdomenico. Będą mu towarzyszyć muzycy Kwintetu Smyczkowego Gliwickiej Orkiestry Kameralnej: Anna Szabelka (skrzypce), Waldemar Staniczek (skrzypce), Aleksandra Demowska-Madejska (altówka), Marcel Markowski (wiolonczela) i Łukasz Bebtot (kontrabas).

Wszystkie koncerty będą się rozpoczynać o godz. 19.30. Bilety w cenie 30 zł można nabyć w kasie Palmiarni (tel. 32/231-32-39).

(mm)

Andrzej Wierciński

Leonardo Pierdomenico

Wojciech Waleczek

Théo Ranganathan

WYMIENIĆ PIEC

Z POMOCĄ MIASTA!

Jak to zrobić?

JESZCZE CHWILA, A ZIMA DEFINITYWNIENAS POŻEGNA. TO NAJLEPSZY MOMENT, BY RAZ NA ZAWSZE POZBYĆ SIĘ BRUDNEGO, SZKODLIWEGO KOTŁA, PIECÓW I KUCHENKI WĘGLOWEJ, ZASTĄPIĆ „KOPCIUCHA” PROEKOLOGICZNYM SYSTEMEM GRZEWCZYM I OTRZYMAĆ ZA TO CZĘŚCIOWY ZWROT KOSZTÓW. JAK? POKAŻEMY, JAK ZROBIĆ TO KROK PO KROKU. NA POCZĄTEK PRZYPOMINAMY, JAK OTRZYMAĆ DOFINANSOWANIE OD MIASTA.

1 UPEWNIJ SIĘ! KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O DOTACJĘ Z MIASTA?

 osoba, która poniosła koszt związany ze zmianą ogrzewania na ekologiczne. **Warunek: jej mieszkanie nie było wcześniej dotowane!**

 wspólnota mieszkaniowa

 osoba prawna niedziałająca w celu osiągnięcia zysku, np. stowarzyszenie

2 UZYSKAJ POZWOLENIA!

 Przed rozpoczęciem prac należy **uzyskać zgodę właściciela budynku i lokalu na zmianę sposobu ogrzewania**, dodatkowo w przypadku ogrzewania gazowego **wymagane jest pozwolenie na budowę z Wydziału Architektury i Budownictwa Urzędu Miejskiego w Gliwicach.**

3 ZLIKWIDUJ STARE PIECE!

 Trzeba usunąć **wszystkie** stare piece, kotły i kuchenki węglowe, i zastąpić je urządzeniami eko. **Jeśli tak się nie stanie, dotacja nie będzie przysługiwać.**

 Czy można pozostawić kominek? Tak, jeden – pod warunkiem, że urządzenie to służy do ogrzania tylko jednego pomieszczenia i nie posiada wodnej lub powietrznej instalacji rozprowadzenia ciepła do pozostałych pomieszczeń.

4 PODŁĄCZ SIĘ LUB ZAINSTALUJ!

Podłącz się do:

 miejskiej sieci ciepłowniczej (PEC)

 sieci gazociągowej

lub zainstaluj:

 piec (automatyczny i bez możliwości montażu dodatkowego rusztu) na węgiel lub pelet V klasy wg normy PN-EN 303-5:2012

lub załóż ogrzewanie:

 elektryczne

 olejowe

 Podpisz umowę z dostawcą gazu lub ciepła z sieci lub energii elektrycznej.

DODATKOWYCH
INFORMACJI UDZIELA
WYDZIAŁ ŚRODOWISKA
URZĘDU MIEJSKIEGO
W GLIWICACH

 32/238-54-45,
32/239-13-32,
32/238-54-82

5 ZBIERZ POTRZEBNE DOKUMENTY!

Potrzebne będą:

zgoda wszystkich właścicieli budynku i lokalu na zmianę systemu ogrzewania, np. w formie uchwały wspólnoty mieszkaniowej

faktury lub rachunki imienne za zakup nowego urządzenia grzewczego, wkładu kominowego lub dobudowanego komina wielopowłokowego – nie mogą być wystawione na działalność gospodarczą! **Mogą zawierać cenę robocizny**, ale wtedy potrzebna jest „specyfikacja”, sporządzona i podpisana przez wystawcę faktury, przedstawiająca ceny materiałów, z których liczona jest dotacja

opinia zakładu kominarskiego w przypadku zmiany ogrzewania na gazowe, olejowe, węglowe, pelet

protokół uruchomienia dostawy ciepła przy podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej

protokół sporządzony przez uprawnionego instalatora w przypadku zmiany ogrzewania na elektryczne

DODATKOWYCH INFORMACJI UDZIELA WYDZIAŁ ŚRODOWISKA URZĘDU MIEJSKIEGO W GLIWICACH

 32/238-54-45,
32/239-13-32,
32/238-54-82

6 ZŁOŻ WNIOSEK PO WYKONANIU INWESTYCJI!

czyli:

po odbiorze kominarskim w przypadku ogrzewania gazowego, olejowego, na paliwo stałe

lub:

po odbiorze przez uprawnionego instalatora w przypadku ogrzewania elektrycznego

albo:

po sporządzeniu protokołu uruchomienia dostawy ciepła, jeśli budynek został podłączony do miejskiej sieci ciepłowniczej

Pobierz i wypełnij formularz wniosku (ze strony www.gliwice.eu, zakładka Ekologia, odnośnik Jak uzyskać dofinansowanie do zmiany systemu ogrzewania → Dotacje celowe do zmiany systemu grzewczego na system proekologiczny lub na stanowisku Wydziału Środowiska UM w Biurze Obsługi Interesanta lub w sekretariacie Wydziału Środowiska UM w Gliwicach, pok. 331 na III piętrze).

Wnioski podlegają wstępnej weryfikacji na stanowisku Wydziału Środowiska w Biurze Obsługi Interesantów Urzędu Miejskiego (parter, hol główny UM). Wymienione w punkcie 5 dokumenty (załączniki) musisz przedstawić do wglądu w oryginałach. Do wniosku dołączane będą ich kserokopie – potwierdzone za zgodność z oryginałem, podpisane własnoręcznie przez Ciebie jako wnioskodawcę i opatrzone datą. Zweryfikowany wniosek wraz z kompletem załączników złożysz w Biurze Obsługi Interesantów na stanowisku Biura Podawczego.

Pamiętaj! Wniosek składa się najpóźniej do końca następnego roku po odbiorze inwestycji. Wnioski rozpatrywane są przez komisję raz na kwartał.

7 KONTROLA – ZGODA – UMOWA

w przypadku zakwalifikowania przez komisję Twojego wniosku do dotacji, pracownik Wydziału Środowiska umówi się z Tobą na wizję w mieszkaniu, by potwierdzić wykonanie inwestycji i pełną likwidację starych palenisk węglowych.

w przypadku potwierdzenia likwidacji palenisk węglowych zostanie z Tobą podpisana umowa o przyznanie dotacji i na tej podstawie (w terminie do 3 miesięcy) nastąpi wypłata pieniędzy

8 ILE MOŻNA OTRZYMAĆ OD MIASTA?

do 4000 zł

do 8000 zł – jeżeli twój budynek został ocieplony do 4 lat wstecz (licząc od daty na protokole końcowym z termomodernizacji). W tym celu musisz przedłożyć dodatkowo protokół z wykonanych prac oraz faktury potwierdzające wykonanie ocieplenia. Jeżeli zostało ono sfinansowane przez wspólnotę mieszkaniową lub spółdzielnię, pobierz kserokopie tych dokumentów od zarządcy lub zarządu wspólnoty/spółdzielni.

Architektura w roli głównej

Zdarzyło się Państwu bardziej skupić na filmowych wnętrzach niż akcji filmu? Mnie owszem – nawet gdy fabuła była świetna! W przywoływanym już „Śniadaniu u Tiffany’ego” w salonie Holly Golightly zaintrygowała mnie np. kanapa zrobiona z... połowy wanny wyłożonej poduszkami. Kurki i kran, który pozostawiono, tylko podkreślały surrealizm mebla. Zainspirowana jego designem, zaczęłam intensywnie szukać innych zaskakujących elementów wystroju rodem z pokoi kąpielowych. Znalazłam!

Nie musiałam lecieć aż do Nowego Jorku, by trafić na pomieszczenie, które grało pierwszoplanową rolę w scenach niejednego filmu... To łazienka z Pałacu Dietla w Sosnowcu. Łazienka, ale JAKA! Tak zaskakująca i tak piękna, że trudno uwierzyć, iż naprawdę istnieje. Walory tego pomieszczenia docenił m.in. Filip Bajon, reżyser „Magnata” i jego telewizyjnego odpowiednika – serialu „Biała wizytówka”.

„Magnat” to polski dramat historyczny ukazujący na przestrzeni kilkudziesięciu lat (od 1901 do 1938 roku) zawiłe dzieje Śląska i Ślązaków na tle historii książęcego rodu Hochberg von Pless. To oczywiście autorska, poetycka wizja skomplikowanych relacji polsko-niemieckich. W rolach głównych Hochberg senior (grany fenomenalnie przez Jana Nowickiego) i jego synowie. Jeden – zwolennik budzącej się ideologii hitlerowskiej, drugi – katolik wybierający i podkreślający polskość, a trzeci – Bolko – długo niezdecydowany, po której stronie się opowiedzieć. Jaką opcję wybierze? Dowiemy się tego dopiero w scenie, w której stary książę podał powstańcom tytułową wizytówkę. *Nota bene* w języku polskim.

Dietlowska łazienka lśni w tej opowieści. Śmiało można rzec, że podobnego przykładu wystroju wnętrza nie spotkamy w całej Europie.

Kafle i dekoracje rzeźbiarskie były wyprodukowane w Anglii, a witraże w oknach pokoju kąpielowego przywieziono z Rygi. Do pięknej łazienki można się dostać, idąc przez amfiladowe pokoje, każdy urządzony w innym stylu: neorokokowym (salon pani domu), klasycystycznym, secesyjnym, wreszcie eklektycznym z dominantą dekoracji regencyjno-rokokowej. Pokój łazienkowy o powierzchni 27 m² wyłożony jest w większości białymi kafkami, których kolorystyka została przełamana pastelowymi błękitami, seledynem, rozbieloną żółcią z motywami akwaticznymi, czyli muszlami, rybami, konikami morskimi, nereidami, trytonem (półczłowiek-półryba). W centralnej części pomieszczenia wymurowano wannę, a właściwie całkiem spory basenik ozdobiony rzeźbami syrenki i dwóch puttów bawiących się z potworem morskim i delfinem.

Trzeba to zobaczyć. Zachęcam do zwiedzenia Pałacu Dietla, a także do przeczytania książki „Korzenie”, która świetnie uzupełni nam wiedzę o Sosnowcu z początku XX wieku.

O Pałacu Dietla nie wspomniano podczas ostatniej konferencji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, zorganizowanej przez szefową górnośląskiego oddziału SHS, Teresę Dudek-Bujarek. Mówiono za to o gliwickim Rynku!

Fragment wystroju łazienki w Pałacu Dietla w Sosnowcu

fol. E. Pokorska

Gliwicki Rynek został przywołany przez jednego z występujących jako... przykład przebudowy niszczącej historyczne budynki. Musiałam się do tego odnieść, bo autor zmian, ś.p. Franciszek Maurer, nie przemówił z zaświatów! Przypomniałam zatem, że Rynek w Gliwicach został wytyczony i ukształtowany jako centralny plac miasta w momencie jego lokacji na prawie niemieckim, w XIII wieku. I co jest zrozumiałe, na przestrzeni dekad i stuleci wielokrotnie się zmieniał, najczęściej z powodu pożarów. Jednak każdorazowo zabudowa nie naruszała średniowiecznego zarysu ulic i placów. Ostatnia taka wymiana nastąpiła relatywnie niedawno, bo po 1945 roku. I to, co obecnie widzimy, to artystyczna kreacja architekta, dr. inż. Franciszka Maurera.

Wiem od niego (był moim profesorem na uczelni), że „repolonizacja” naszego Rynku, czyli dodanie arkad w przyziemiach kamieniczek, miała na celu zaakcentowanie polskości jako antidotum dla przesiedlonych mieszkańców próbujących zapomnieć o koszmarze wojennym. Nie chodziło tu, jak niektórzy mu przypisują, o zgodny z linią partii polityczny podtekst. Trzeba też pamiętać, że w latach 50., 60., i 70. ubiegłego

wieku obiekty z przełomu XIX i XX wieku (a z tego czasu pochodziła niszcząca zabudowa Rynku) nie traktowano jako architektury zabytkowej... Dlatego będę zawsze bronić obecnego wizerunku gliwickiego Rynku, bo nigdy nie należy oceniać sytuacji bez uwzględnienia historycznego kontekstu.

I tak, wychodząc od ekskluzywnego pokoju kąpielowego, kończę ten odcinek gliwickim akcentem. Bo dla mnie wszystkie drogi prowadzą do naszego miasta!

Ewa Pokorska
miejski konserwator
zabytków

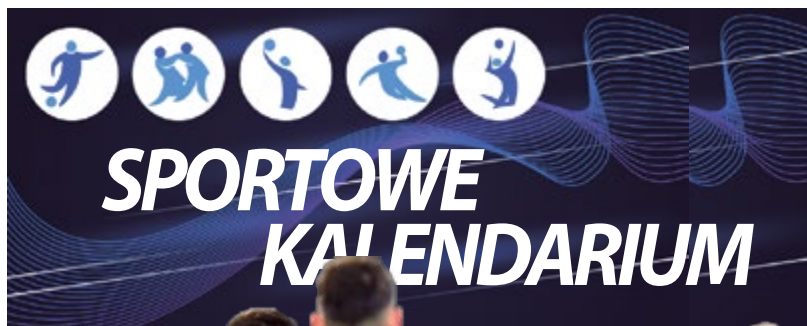
Rynek w Gliwicach

fol. E. Pokorska

Na planie serialu „Biała wizytówka” w reżyserii Filipa Bajona

fol. baza FilmPolski.pl

CZWARTEK 20 LUTEGO

- godz. 18.45: kwalifikacje do Mistrzostw Europy w koszykówce: mecz Polska – Izrael (hala widowiskowo-sportowa Arena Gliwice, ul. Akademicka 50). Organizator: Polski Związek Koszykówki

SOBOTA 22 LUTEGO

- godz. 20.00: mecz w ramach rozgrywek PKO BP Ekstraklasy: Piast Gliwice – Cracovia (Stadion Miejski im. P. Wieczorka, ul. Okrzei 20). Organizator: GKS Piast S.A.

fot. materiały piast-gliwice.eu

Pech w Gdańsku

W 22. kolejce PKO Ekstraklasy Lechia okazała się minimalnie lepsza od drużyny mistrzów Polski. Gdańszczanie pokonali na własnym boisku Piasta Gliwice 1:0, a zwycięskiego gola strzelił Flávio Paixão. Portugalczyk w pierwszej połowie nie wykorzystał rzutu karnego.

Początek spotkania można określić jako wzajemne „badanie się” zespołów, które skoncentrowane były na pracy w obronie. Zarówno Piast, jak i Lechia liczyły na wyrowadzenie szybkich kontrataków tuż po przechwycie piłki. Najwięcej emocji na Energa Arenie w Gdańsku kibice posmakowali dopiero w ostatnim kwadransie pierwszej połowy.

Przed idealną sytuacją do wyjścia na prowadzenie stanęli Biało-Zieloni, po tym jak sędzia po faulu Sebastiana Milewskiego na Conrado odgwizdał rzut karny. Kapitan Lechistów, Flávio Paixão, trafił jednak jedynie w poprzeczkę. Gliwiczanie mogli strzelić bramkę „do szatni”. W 44. minucie spotkania w dogodnej sytuacji był Jorge

Félix, lecz strzał Hiszpana został zablokowany.

W drugiej połowie spotkanie wyraźnie się zaostrzyło. Nie brakowało wślizgów zwłaszcza ze strony gospodarzy, dzięki czemu przyjezdni mogli pokusić się o wykorzystanie któregoś ze stałych fragmentów gry. Tymczasem to podopieczni Piotra Stokowca otworzyli wynik. Flávio Paixão zrehabilitował się za zmarnowany rzut karny i w 63. minucie rywalizacji zdołał pokonać Františka Placha. Goście z Gliwic mocno pracowali na boisku, by odrobić straty. Swoje okazje mieli między innymi Jorge Félix, Patryk Sokółowski, a także Tom Hateley. Przy każdej próbie jednak czegoś brakowało podopiecznym Waldemara Fornalika lub skutecznie

ze swoich zadań wywiązał się bramkarz Lechistów.

– *Żałujemy, że nie udało nam się tego meczu wygrać albo przynajmniej zremisować. Poza strzelonym golem Lechia miała jeszcze rzut karny w pierwszej połowie, ale i my mieliśmy kilka dobrych sytuacji pod bramką przeciwnika. Sam Jorge mógł strzelić ze trzy bramki... –* powiedział po meczu trener Waldemar Fornalik. – *Nie jesteśmy z siebie zadowoleni. Wiemy, ile pracy przed nami. Musimy poprawić kilka rzeczy w naszej grze, szczególnie skuteczność, bo to ten element zadecydował o końcowym wyniku –* podkreślił trener Piasta.

Biuro Prasowe
GKS Piast SA

To był mecz!

W bardzo emocjonującym, trzymającym w napięciu do ostatniej sekundy spotkaniu SPR Gliwice pokonał różnicą jednej bramki 25:24 derbowego przeciwnika, KS Zgodę Ruda Śląska.

Jest już długoletnią tradycją, że mecze pomiędzy tymi drużynami dostarczają kibicom potężnej dawki adrenaliny, rzadko spotykanej dramaturgii i walki do końca o zwycięstwo. Tak było i tym razem. Już w 3. minucie pierwszą bramkę w tym spotkaniu zdobył SPR Gliwice. Gospodynie objęły prowadzenie i nagle Zgoda ruszyła do zdecydowanych ataków, zyskując przewagę 4, a nawet w niektórych momentach 5 bramek. Gliwiczanki mimo ogromnej woli walki oraz wielkiej ambicji nie mogły odrobić strat. Dopiero w 50. minucie doprowadziły do remisu 19:19, po pięknej bramce Agnieszki Drażyk. Wtedy nastąpił dramatyczny moment

spotkania. Jedna i druga drużyna zdobywała bramkę. Do ostatniej minuty nie wiadomo było, komu przypadną trzy punkty – a może będzie remis i rzuty karne?

Ostatecznie to większa dojrzałość i niesamowita determinacja SPR-u pozwoliły drużynie odnieść zwycięstwo, akcentując to w 59. minucie golem Eweliny Wojciechowskiej. Dzięki trzem punktom SPR Gliwice jest już na szóstym miejscu w tabeli I ligi kobiet.

Kolejny mecz w Gliwicach odbędzie się 14 marca. O godz. 18.00 gliwiczanki podejmą KS AZS AWF Handball-28 Wrocław.

(kik)

fot. materiały GTK

KOMUNIKATY

Zarząd Budynków Miejskich II Towarzystwo Budownictwa Społecznego, 44-100 Gliwice, ul. Warszawska 35b,

zawiadamia o ogłoszeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – przetargi nieograniczone, pn.:

Wykonanie w lokalach mieszkalnych Gminy Gliwice nr 6 i 11 w budynku przy ul. Tarnogórskiej 17 oraz w lokalach mieszkalnych Gminy Gliwice nr 2 i 8 w budynku przy ul. Świętojańskiej 80 rozbudowy/przebudowy wewnętrznej instalacji gazowej i instalacji centralnego ogrzewania z jednoczesną likwidacją nieekologicznych urządzeń na paliwo stałe w tych lokalach wraz z wynikającą z tego przebudową instalacji c.w.u. i wykonaniem przewodów powietrzno-spalinowych.

Termin składania ofert:
21 lutego 2020 r. do godz. 9.00
Termin otwarcia ofert:
21 lutego 2020 r. o godz. 10.00

Wykonanie termomodernizacji budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Lipowej 11 w Gliwicach z jednoczesnym jego podłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej wraz z wykonaniem instalacji centralnego ogrzewania, adaptacją pomieszczenia na pomieszczenie wymiennikowni, wydzieleniem pomieszczeń łazienek, przebudową instalacji wod.-kan. i elektrycznej, dociepleniem stropu nad piwnicą i ścian kondygnacji poddasza oraz likwidacją nieekologicznych urządzeń na paliwo stałe.

Termin składania ofert:
27 lutego 2020 r. do godz. 9.00
Termin otwarcia ofert:
27 lutego 2020 r. o godz. 10.00

Wykonanie w lokalach mieszkalnych Gminy Gliwice nr 1, 3, 4, 6 i 11 w budynku przy ul. Tarnogórskiej 28 oraz w lokalach mieszkalnych Gminy Gliwice nr 13, 16 i 17 w budynku przy ul. Tarnogórskiej 28A, rozbudowy/przebudowy wewnętrznej instalacji gazowej i wykonanie instalacji centralnego ogrzewania z jednoczesną likwidacją nieekologicznych urządzeń na paliwo stałe w tych lokalach wraz z wynikającą z tego przebudową instalacji c.w.u.

Termin składania ofert:
2 marca 2020 r. do godz. 9.00
Termin otwarcia ofert:
2 marca 2020 r. o godz. 10.00

Pełna treść dostępna jest na www.tbs2.pl

PREZYDENT MIASTA GLIWICE ZAWIADAMIA

o postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego pn.:

„Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach – roboty budowlane”.

Termin składania ofert: 3 marca 2020 r. do godz. 9.00
Termin otwarcia ofert: 3 marca 2020 r. o godz. 11.00

Pełna treść ogłoszenia dostępna jest na stronie bip.gliwice.eu w dziale Przetargi/Zamówienia publiczne Urzędu Miejskiego.

Zarząd Budynków Miejskich II Towarzystwo Budownictwa Społecznego, 44-100 Gliwice, ul. Warszawska 35b,

zawiadamia o ogłoszeniu:

konkursu ofertowego lub sprzedaży lokalu użytkowego usytuowanego przy ul. Wiązowej 4, pow. 54,89 m².

Termin składania ofert: 28 lutego 2020 r. do godz. 13.00.

Pełna treść ogłoszeń znajduje się na stronie www.tbs2.pl

Spotkania na pograniczu

Dawna Rzeczpospolita to tygiel kultur, dźwięków i języków. W Domu Pamięci Żydów Górnośląskich (oddziale Muzeum w Gliwicach) ruszymy śladem mniejszości etnicznych zamieszkujących Polskę. Pierwsze spotkanie będzie poświęcone Ukraińcom.

Nowy cykl spotkań „Dom kultur, dom dźwięków” to okazja do spotkania z kulturą Ukraińców, Żydów, Ormian, Tatarów, Karaimów. Różne języki i zwyczaje przenikały się przez wieki, tworząc barwny, wielonarodowy pejzaż Rzeczypospolitej. – Zapraszani przez Muzeum do Gliwic badacze i artyści przybliżą nam rys i charakter tych społeczności, które wpisały się także w polską kulturę, które do dziś inspirują nas i zachwycają. Każdemu spotkaniu towarzyszyć będzie recital, podczas którego muzycy zaprezentują program artystyczny oparty o muzykę charakterystyczną dla tych narodów, które są nam szczególnie bliskie, z którymi łączą nas silne powinowactwa kulturowe. Muzyczna część cyklu będzie doskonałym uzupełnieniem wykładu, pozwalając uczestnikom spojrzeć na kulturę jak na tkaninę rozpiętą na ramie, w której osnowę wplata się wielość barwnych, etnicznych wątków –

Karolina Skrzyńska

fol. Dunyael Photography

mówi Grzegorz Krawczyk, dyrektor Muzeum w Gliwicach.

27 lutego w pierwszej odsłonie cyklu zostanie zaprezentowana kultura Ukraińców. Wykład wygłosi dr hab. Jarosław Syrynek, historyk i antropolog z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Po prelekcji wystąpi Karolina Skrzyńska. Gliwicka artystka czerpie pełnymi garściami ze słowiańskiego

folkloru. Śpiewa, komponuje, pisze teksty i gra na lirze korbowej. Na scenie będą towarzyszyć jej multi-instrumentalista Mateusz Szemraj (lutnia, saz, cymbały polskie, rubab, gitara) i akordeonista Hubert Giziewski. Tego trzeba posłuchać!

Spotkanie rozpocznie się o godz. 18.00 w Domu Pamięci Żydów Górnośląskich (ul. Poniatowskiego 14). Wstęp wolny. (mm)

„Giselle”, reż. A. Ratmański

Niech przemówi taniec!

Od karnawałowej maskarady do wielkiego teatralnego widowiska – balet na przestrzeni wieków bardzo się zmienił. W kinie Amok od marca do czerwca zobaczymy cztery spektakle słynnego teatru Bolszoi.

Balet Bolszoi to jeden z największych i najstarszych zespołów tanecznych na świecie. Zabytkowy gmach w centrum Moskwy był miejscem najgłośniejszych europejskich premier. Gliwicka publiczność 8 marca zobaczy retransmisję „Giselle”. Ikona stylu romantycznego wraca na afisz

w zupełnie nowym opracowaniu choreograficznym.

W planach gliwickiego kina Amok (ul. Dolnych Wałów 3) jest także „Romeo i Julia”. W głównych rolach wystąpią prawdziwe gwiazdy moskiewskiego teatru – Jekaterina

Krysanowa i Władisław Łantratow. Na maj zaplanowano absolutny klasyk: „Jezioro łabędzie” w wersji Jurija Grigorowicza. Warto także zobaczyć „Klejnoty”, przedstawienie inspirowane pełnymi przepychu wystawami przy Piątej Alei w Nowym Jorku. (mm)

Poeta kina

Lech Majewski – reżyser, scenarzysta, poeta, prozaik, malarz. Z wybitnym artystą spotkamy się 27 lutego w Willi Caro.

Twórca filmowy i teatralny będzie gościem Wszechnicy Polskiej Akademii Umiejętności, cyklu organizowanego przez Muzeum w Gliwicach. Podczas swojego wykładu zastanowi się, „Czy XX wiek zamordował ideę piękna?”. Spotkanie rozpocznie się o godz. 16.00 w Willi Caro (ul. Dolnych Wałów 8a). Lech Majewski przelewa swoje wszechstronne artystyczne zainteresowania na taśmę filmową.

Opowiedział o życiu poety przeklętego w filmie „Wojacek”, nawiązywał do historii malarzy z Grupy Janowskiej w „Angelusie”. Na duży ekran przeniósł także swoją własną powieść („Ogród rozkoszy ziemskich”), a film „Młyn i krzyż” poświęcił obrazowi Pietera Breugla (starszego). W jego ostatnim dziele, „Dolina bogów”, zagrali między innymi John Malkovich i Josh Hartnett. (mm)

Lech Majewski

fol. A. Trzyc, licencja CC BY-SA 4.0

CO? GDZIE? KIEDY?

CZWARTEK 20 LUTEGO

- godz. 18.00: „Boże ciało”, reż. J. Komasa – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Żyd – wieczny tułacz. Alije Żydów z Polski i Górnośląska. Żydzi w Polsce i na Śląsku” – wykład dr. hab. Jacka Surzyna, Dom Pamięci Żydów Górnośląskich (ul. Poniatowskiego 14)
- godz. 18.00: „Malta – śródziemnomorska księżniczka” – spotkanie z cyklu „Świat stoi otworem”, Stacja Artystyczna Rynek (Rynek 4–5)
- godz. 20.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)

PIĄTEK 21 LUTEGO

- godz. 16.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Złodziejaszki”, reż. H. Koreeda – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.30: „Młyn i krzyż”, reż. L. Majewski – projekcja filmowa, Stacja Artystyczna Rynek (Rynek 4–5)
- godz. 20.00: Oscar Nominated Shorts 2020 – projekcje w ramach DKF-u Trans, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)

SOBOTA 22 LUTEGO

- godz. 11.30 i 13.30: „Skarbnik i południca – śląskie legendy” – warsztaty z cyklu „Śląski kalendarz tradycji”, Zamek Piastowski (ul. Pod Murami 2)
- godz. 16.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Szczęśliwy Lazzaro”, reż. A. Rohrwacher – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)

NIEDZIELA 23 LUTEGO

- godz. 10.30 i 12.00: „Książka to mądry przyjaciel” – Bajtel klub, Dom Pamięci Żydów Górnośląskich (ul. Poniatowskiego 14)
- godz. 11.00: Festiwalowy Dziecięcy Salonik Filmowy w ramach 8. Festiwalu Polskiej Animacji dla dzieci O!PLA, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 16.00: „André Rieu, czyli 70 lat młodości” – retransmisja koncertu, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 16.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Portret kobiety w ogniu”, reż. C. Sciamma – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)

PONIEDZIAŁEK 24 LUTEGO

- godz. 16.00: „Nitką malowane” – warsztaty w ramach Pracowni Kreatywnej, Filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach (ul. Junaków 4)
- godz. 18.30: „Ślunsko godka dla opornych” – spotkanie z językiem śląskim, Stacja Artystyczna Rynek (Rynek 4–5)

WTOREK 25 LUTEGO

- godz. 16.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Boże ciało”, reż. J. Komasa – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Ogranie” – koncert gitarowy uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej, Stacja Artystyczna Rynek (Rynek 4–5)

ŚRODA 26 LUTEGO

- godz. 16.00: „Ból i blask”, reż. P. Almodóvar – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 17.00: „Filcowy miś” – warsztaty w ramach Pracowni Kreatywnej dla dzieci, Filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach (ul. Junaków 4)
- godz. 17.00: „Kocie magnesy na lodówkę” – warsztaty plastyczne, Filia nr 17 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach (ul. Spółdzielcza 33a)
- godz. 17.00: „Proaktywność” – warsztaty z cyklu „Droga do szczęśliwego życia”, Filia nr 30 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach (ul. Partyzantów 25)
- godz. 17.45: „Historia małżeńska”, reż. N. Baumbach – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)
- godz. 18.00: „Boże ciało”, reż. J. Komasa – projekcja w ramach przeglądu „Dziesiątka »Kina«”, Scena Bajka – Kino Amok (ul. Dolnych Wałów 3)

kultura.gliwice.eu